

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci.

Telefon
pentru oraș și Interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admul-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscriptele nu se în-
nanțiază.

ROMÂNUL

Acțiunea României și „Odeski Listok.”

București, 21 Ian.

Incontestabil că este o chestie importantă alegerea momentului în care România să intre în acțiune. Și acest moment nu poate să fie dictat decât de interesele țării. Dorința de a mări și înălța regatul este generală, dar ca să se realizeze dorința trebuie o judecată sănătoasă și o acțiune sigură.

Intr'un războiu ca cel de azi momente proprice, din punct de vedere militar pot să fie multe, mai ales în aparență. Dar soarta unor armate de milioane, nu o decide o bătălie victorioasă într'un câmp deschis, dată de câteva din corpurile de armată ale beligeranților, nici luarea unei cetăți.

De aceea acțiunea diplomatică se poate exercita fără grabă și fără teamă că poate să piardă momentul.

Toate acestea nu pot să excludă nici grija, nici vigilența; dimpotrivă, ele impun cea mai încordată atențiune pentru urmărirea evenimentelor și cea mai neadormită acțiune diplomatică pentru stabilirea unei situațiuni netede, care să pue guvernul în deplină libertate de a intra în acțiune cu toată energia și fără temeri de complicațiuni serioase, când interesele țării vor spune că a sosit momentul.

Și în această privință găsim observațiuni interesante în „Odeski Listok”, pe cari le reproducem aci tocmai fiindcă dela o vreme presa rusească publică mai mult articole

tendențioase pentru a ne face să luăm măsuri pripite și fără a ne fi dat garanțiile pe cari orice țară este datoare să le ia înainte de a intra în războiu.

Iată ce spune „Odeski Listok”:

„România chiar după „inceputul sfârșitului” va putea grăbi rezultatul decisiv. România chiar în cazul când victoria aliaților va fi asigurată, tot va putea să grăbească pacea cu o lună sau două, deci va fi și atunci un motiv temeinic pentru realizarea idealurilor ei.

România ar fi intrat în acțiune și acum dacă ar fi putut coordona pasul ei cu atitudinea altor țări neutre, însă Italia, după cum se vede, vrea să-și exploateze cât mai mult situația ei de azi. Intrarea în acțiune a Italiei în genere, e foarte puțin probabilă și nu va avea loc în tot cazul decât la sfârșitul războiului mondial.

În România în genere, există dorința de a amâna intrarea în acțiune până la primăvară și dacă vom avea în vedere că condițiunile mai sus menționate pentru o eventuală ieșire a României din neutralitate, nu se vor realiza mai curând decât la primăvară, putem spune că România nu-și va părăsi neutralitatea decât cel mai de vreme, în Aprilie.

De sigur că se pot întâmpla multe lucruri cu totul neașteptate, cari vor putea grăbi și ieșirea României, însă judecând

după mersul războiului, se poate zice că probabilitatea acestei eventualități e foarte minimă.”

Vedeți, nu mai sunt amenințările de acum o lună când ni se spunea că dacă nu intrăm imediat în acțiune, apoi am pierdut dreptul la valorificarea drepturilor și pretențiunilor noastre. Dispăruse și principiul naționalităților și dreptul popoarelor de dreptate și libertate. Era pur și simplu vorba de dreptul învingătorilor de a-și împărți Europa și coloniile ca o pradă de războiu.

Amenințarea n'a prins, dar forța României ca și forța Italiei și a celorlalte state neutre a crescut mereu de atunci prin pregătirile de războiu, ca și prin convorbirile și înțelegerile diplomatice.

Mai dăunăzi și „Le Temps” luase tonul lui „Nowoie Wremia”. I s'a răspuns dela București de către chiar oficiosul guvernului că sunt jignitoare unele sfaturi.

„Odeski Listok” ia acum nota cea adevărată și este probabil că o vor imita și celelalte ziare cari ne-au amenințat.

Este totdeauna bine când conducătorii unei țări nu-și pierd cumpătul și își dau seama de forța reală ce reprezintă țara lor.

Dacă am fi rămas singuri neutri desigur că situația noastră ar fi fost grea, dar sunt în neutralitate majoritatea statelor europene și cu toate că printre acestea nu e decât o singură mare putere, forța statelor neutre este considerabilă. Beligeranții vor trebui să ție seama de această forță până în ultimul moment.

Evident însă că pentru ca statele neutre să reprezinte forța care să se impue, trebuie să fie neobosită atât preparația diplomatică cât și pregătirea militară.

Sonet.

Cântarea mea a fost turburdtoare

In armonia sfânt-a unui vis

Ce-mi însemnase ce-l dintâi suris

Pe față și mi-a frânt ultima floare.

In sbuciumarea ei s'a destrămat

Toată hârtia pravililor sfinte

Și nici de vis nu-mi mai aduc aminte

Păraiele de lacrimi l-au spălat,

Atâtea cântece se pierd în vremi

Neînțelese și neascultate

Tu visul meu zadarnic mă mai chemi —

Căci mi-a rămas ruină din cetate.

Nu voiu înfrânt alătura să-mi gemi —

Aș vrea să 'nvii pe plaiuri depărtate.

Marla Cunțan.

Durerea unei mame.

— Nuvelă. —

I.

Provincia seamănă cu o republică. Viața liniștită, potolită, impusă de o anumită atmosferă, o legătură indistructibilă între câteva familii, cari se împrietenesc; câțiva advocați, magistrați și doctori alcătuiesc elementul intelectual, comercianții și funcționarii, burghezimea. Grăbiți se mișcă toți între ziduri, privindu-se în față cu ura, ce doarme în fiecare ca o moștenire atavică și ca o armă pentru lupta de astăzi... Țăranii, îmbrăcați numai în zdrențe, târăsc optinecele prin praful străzilor, îl ridică pe ei, gândesc aiurea ori privesc aiuriți tabloul vieții.

Înlăuntrul, acestei republici nimic nu e taină și nici iubirea unei femei măritată nu rămâne netălmăcită. O vizită nu se face, ca să nu știe toți și vizite se fac dese, fiindcă lipsește distracția multiplă a orașelor mari, unde cinematograful încântă privirea și vorbește sufletelor naive și nepregătite, teatrul chiamă pe visătorii palizi, ca să le tălmăcească taine de iubire.

Câteva vitrine, adună o strălucire, peste care a căzut de grabă praful vremii, câțiva pomi se înșiră ca niște triste și ursuze sentinele în lungul străzii mari, amestecându-și șopotul discret

al frunzișului cu ritmul picurilor de ploae ce cad pe trottoar; casele nu se îngrămădesc decât ici-colo și nu ridică zid privirei, ce vrea să se im-bete de perspectiva zărei...

Sotii Ciprian și Aglăița Scripcă steteau în Vaslui și ocupau un apartament din niște case mari de pe strada Ștefan cel Mare. Aveau o curte largă, unde troscolul așternea vara un covor verde. O cărare, alba, ca un fir de ață însăilat pe un fond de canava verde... Seara, după masă, Aglăița, sotia judecătorului de tribunal, esea în cerdacul ce da în curte, scotea o sticlă cu „licheur”, chema pe integrul magistrat, pe fratele ei, funcționar la postă și împărtea la fiecare din băutura dulce ca mierea. Aerul tare le înviora plămâni, le lovea fața, ca o undă de eter, când deschizi sticla.

Lorel și Mișu, cei doi copii, fugeau, se prindeau, râdeau înveselind monotonia vieții lor. Lorel era de 4 ani jumătate. Era un copil venit pe lume într'o zi norocoasă. O inteligență precoce, întrebând despre lucruri, ce rămân talne ale neștiinței pentru alții, o frunte largă, senină de copil, ce părea să gândească uneori la misterele vieții, doi ochi albaștri, ascunzând o lumină de adâncă înțelegere, privind fix și gânditori pe cei ce ar fi vrut să-l rătăcească în explicații, o ușurință în gesturi, o pornire de a ști totul, arătau, că era o minune a vieții lor... Rămânea

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților români din comuna Măidan, comitatul Caraș-Severin, plecați pe câmpul de luptă și asentați de curând:

- Ioan Stefan, învățător, de 29 ani, rezervist, are 2 copii, iar avere 4 jug. pământ și 2 bol.
 Mihal Crașovan, 29 ani, rez., are 2 copii.
 Adam Ioan, 29 ani, rezervist, are 2 copii.
 Ioan Lungu, de 29 ani, rez., are 2 copii.
 Pavel Lungu, de 31 ani, rez., are 2 copii, 2 jug. pământ.
 Fiu Liuba, 29 ani, rez., are 3 copii, 1 jug. pământ.
 Iosif Stefan, de 28 ani, rez., necăsătorit.
 Ion Ardelean, 28 ani, activ, are 1 copil.
 Pavel Dragicescu, 30 ani, activ, are 1 copil, 1 jug. p.
 10 George Liuba, 29 ani, rez., 1 copil, 1 jug. avere.
 George Dragicescu, de 28 ani, rez., are 2 copii, iar avere 1 jug.
 George Liuba, 26 ani, rez., are 1 jug.
 George Dragicescu, 27 ani activ., căsăt. are 3 jug.
 Simion Sima, 27 ani, rez., are 2 copii, 4 jug., și 2 bol.
 Petru Velea, de 29 ani, rez., are 2 copii, avere 2 jug. și 2 bol.
 Petru Lungu, 30 ani, rez., are 2 copii, 5 jug. și 1 vacă.
 Valeriu Dragicescu, 30 ani, rez., căsătorit, 2 jug. 2 bol și 1 vacă.
 Vasile Moșoarcă, 28 ani, rez., are 2 copii.
 Iosif Cimponeriu, 33 ani, rez., are 2 copii, iar avere 6 jug., 2 bol și 1 vacă.
 20 Avram Tunia, 32 ani, activ, are 3 copii, 3 jug., 2 bol și 1 vacă.
 George Tunia, 27 ani, activ, necăsătorit.
 Trallă Dragicescu, 40 ani, act., are 2 copii, avere 2 jug. și 2 bol.
 George Gerga, 29 ani, act., are 2 copii, 4 jughere pământ, 2 bol și 1 vacă.
 Simeon Miclea, 36 ani, activ, are 2 copii, avere 2 jug., 2 bol și 1 vacă.
 Iosif Lungu, 26 ani, activ, are 1 copil.
 Fiu Stefan, 26 ani, activ, necăsătorit, are 2 jug.
 Octavian It, 27 ani, activ, are 1 copil.
 Vucu Lungu, 29 ani, rez., are 1 copil, 5 jug., și 2 bol.
 Crăciun Lungu, 30 ani, rez., are 1 copil, 6 jug. și 2 bol.
 30 Adam Zbercia, 32 ani, activ, are 1 copil, rănit la mâna dreaptă.
 George Lungu, 30 ani, rez., are 2 copii, 5 jug., 2 bol și 1 vacă.
 Iancu Blaj, 37 ani, activ, are 2 copii, avere 3 jug. și 2 bol, rănit la mână.
 Jiurgi Ibercia, 30 ani, activ, are 2 copii 2 jug., rănit la piept sub umărul stâng.
 Iancu Simu, 34 ani, activ, are 2 copii, 2 jug., 1 vacă.
 Petru Tunea, 32 ani, activ, are 2 copii.
 Marian Nicolințe, 28 ani, rez., necăs.
 George Cipu, 28 ani, rez., necăsătorit.
 George Miclea, 29 ani, rez., necăsătorit, 3 jug., 2 bol.
 George Cipu, 33 ani, rez., are 4 copii.
- 40 Petru Crașovan, 33 ani, rez., are 1 copil, 4 jug., 1 vacă.
 Trallă Lungu, 33 ani, rez., 3 copii, 8 jug., 2 bol, 1 vacă.
 Pavel Gerga, 37 ani, rez., are 2 copii, 2 jug.
 George Miclea, 38 ani, rez., are 2 copii.
 Martin Cipu, 38 ani, rez., are 1 copil, 4 jughere pământ, 2 bol și 1 vacă.
 George Liuba, 38 ani, rez., are 2 copii.
 Ioan Liuba, 39 ani, activ, are 3 copii, 2 jug. și 2 bol.
 George Cimponeriu, 33 ani, activ, căsătorit, are 2 2 jug. și 1 vacă.
 Iliia Zbercia, 40 ani, activ., are 3 copii, 3 jug. și 2 bol.
 Ioan Dragicescu, 23 ani, activ, are 1 copil.
 50 Sofron Gerga, 23 ani, activ, necăsătorit.
 Ion Dragicescu, 23 ani, activ, necăs.
 Pazel Cipu, 23 ani, activ, necăs., rănit de moarte.
 Pavel Miclea, 23 ani, act., necăs.
 Pavel Liuba, 23 ani, activ, necăs., are 4 jug.
 Eugeniu Velea, 24 ani, activ, are 2 copii, 1 vacă, 6 ol.
 Nic. Lungu, 23 ani, activ, are 1 copil.
 Avram Zbercia, 24 ani, activ, necăs.
 Pavel Liuba, 21 ani, activ, necăs.
 Trallă Simu, 21 ani, activ, căsătorit.
- 60 Axentia Dragicescu, 21 ani, activ, are 1 copil.
 Iosif Lungu, 23 ani, activ, are 1 copil.
 Iancu Almăjan, 23 ani, act., are 1 copil.
 George Almăjan, 21 ani, activ, necăsătorit.
 Jiurgi Dragicescu, 23 ani, activ, are 1 copil.
 Petru Tunia, 21 ani, activ, necăs.
 Iosif Dragicescu, 21 ani, activ, are 1 copil, 2 jug.
 Romul Guga, 21 ani, act., are 1 copil.
 Pavel Dragicescu, 21 ani, activ, necăsătorit.
 Romul Simu, 40 ani act., are 2 copii, 8 jug. 2 bol și 1 vacă.
 70 George Miclea, 26 ani, activ, căs., 2 jug., 5 ol.
 Simion Lungu, 38 ani, activ, necăs.
 Matel Cimponeriu, 39 ani, activ are 3 copii, iar avere 4 jug., 2 bol și 1 vacă.
 Iosif Petcu, 39 ani, activ, are 3 copii.
 Const. Lungu, 40 ani, activ, văduv.
 Dionisie Cimponeriu, 38 ani, activ, are 1 copil, iar avere 2 jug. și 1 vacă.
 Sofron Dragicescu, 39 ani, activ, are 2 copii, 4 jug., 1 bou și 1 vacă.
 Jiurgi Dragicescu, 39 ani, rez., are 2 copii, 3 jug. și 2 bol.
- 78 Avram Lungu, 38 ani, văduv, are 3 copii, 4 jug., 2 bol și ol.

AUREL IANA, preot.

O zi de sărbătoare în Viena.

Viena, 20 Ianuarie.

Rar și se dă să vezi o manifestare românească așa de înălțătoare, ca cea din ziua de Crăciun, 7 Ianuarie n. la Viena. Prin participarea a o mulțime de Români de pe teritoriul monarhiei, intelectuali și soldați și prin proporțiile-i grandioase a trecut mult peste cadrele unei serbări cu caracter local. De aceea țin să fixez — deși cam târziu — în coloanele „Românului” momentele zilei acesteia mai ales că — după credința mea — dela izbucnirea războiului încoace, asta pare a fi fost unica adunare românească adevărată în stil mai mare.

Un „comitet pentru ajutorarea soldaților români din Viena” în frunte cu d. general *Lupu*, Drii *Ciurcu* și *Roșca*, consilier *Gramatovici* și căp. *Jancu*, a luat hotărârea, ca pe lângă binefacerile ce le împarte soldaților dela începutul războiului zi de zi, să se serbeze ziua de Crăciun într'un chip cu adevărat românesc spre bucuria soldaților noștri.

Sute de voinici legați la cap, cu mâinile legate ori sprijiniți pe cărji s'au adunat la un loc în după amiaza zilei de Crăciun, bucuroși, că pot auzi cântare și vorbă românească, ba pot să guste chiar și mâncare românească.

Capela din Löwelstrasse abia a putut încăpea a zecea parte din cei veniți la vecernie și la cuvântarea de Crăciun a părintelui prof. dela Cernăuți *Dr. Cotlarciuc*. Cei mai mulți au trebuit să rămână în coridoare și pe stradă, care pe o clipă devenise românească. Tabloul de aci cu sutele de ostași români bandajați, cu hainele învechite și ciuruite de gloanțe, cu fața ca pământul, trudită, dar cu privire hotărâtă și cu mândrie de urmași ai legionarilor romani, ar fi putut să fie cel mai elocvent discurs pe seama ministerului de externe din nemijlocita apropiere...

Largile încăperi dela „Rathauskeller” au fost încurând fixite în înțeles literal — de soldații noștri veniți dela peste 100 spitale vieneze. Numărul participanților — soldați și civili — a trecut mult peste o mie. Că printre Românii noștri s'au amestecat și unii străini (Ruteni, Unguri, Nemți) — cu o intenție ascunsă sau de dragul Românilor? — n'are de a face: au avut prilej să cunoască ospitalitatea și loialitatea românească.

Dădea un aspect grandios salei marea mulțime de ostași români în uniformă de războiu, veniți să prăznuiască o sărbătoare a păcii. Iar numărul surprinzător al ofițerilor români glotași și medaliați — dimpreună cu frumoasa cunună de dame, întregeau fericit tabloul neuitat al acestei zile.

Cuvântul de deschidere — urmat după rostirea unui „Tatăl nostru” — l'a avut păr. *A. Raica*. In vorbe avântate accentuiază patriotismul Românilor și jertfa mare, ce o aduc ei pentru tron și patrie și în războiul actual. A făcut desigur bună

uneori gândind și fără să-l întrebe, spunea tresărind: „știi mamă, când am fost la bunița și un câine mare a intrat în casă, știi acolo, a făcut hap la carul și a fugit”. Mama lui îl privea cu uimire și înfiorare, căci știa că atunci avea numai 2 ani jumătate.

Scânteirile vii ale conștiinței, strălucirea ochilor, ce păreau un cer senin aprins de fulgere, întrevăzut numai în vise fantastice, dovedeau că e un exemplar rar al inteligenței și că priceperea lucrurilor a venit ori spre fericirea mamei, care l'a născut ori prea de vreme, ca să se nimicească prin ea însăși. Părea că în creierul lui fermentau gândurile, se elaborau ideile cu o precisiune uimitoare.

Era superior celorlalți tovarăși de joc, pe cari îi conducea prin curte, îi primea să clădească castele după planurile lui și cu cât era mai departe de cei din jurul lui, cu atât îi părea mai scânteitoare înțelegerea, asemenea stelei, ce-și tremură atât de viu văpaia în adâncurile văzduhului. Mama sa privea la el, cu teamă și mândrie. Cel mai mic era mai frumos, iar hainele îl făceau mai chipeș. Ea își împărțea dragostea deopotrivă; se mângăia privind frăgezimea de crin a obrajilor celui mic, îl săruta, trăia bucuria de-o clipă, dar nu rareori, gândea la viitorul celui alt ascuns sub vălul nepătruns al necunoscutului și plângea neștiind, dacă soarta le va dărui viața ei și lui, dacă va veni clipa să vadă rodul gândirii lui...

Loel avea pentru Mișu porniri spontane de

dragoste frățească. Il prindea de mijloc, îl săruta mângându-l: „Mișu, ce faci tu?” Mama lor îi privea tăcută, cu lacrimi în ochi și era fericită că Loel se pregătea să întindă brațul protector lui Mișu. Vedea parcă în îmbrățișarea aceea viața lor de mai târziu, când ea nu va fi, când Mișu va cădea învins de baricadele vieții moderne, iar Loel ca un erou, ce-și arată durerea și curajul prin acelaș gest suprem, va salva pe fratele lui, neprevăzător și înșelat de himere... Era fericită, că lasă moștenire lui Loel un suflet iubitor, sincer și mare mai târziu, pe care îl va arăta oricui, ca un brav veteran, ce-și descoperă cu aceeaș mândrie decorațiile și rănilile...

Tatăl lor, Ciprian, deprins cu judecata rece, măsurată, nu voia să se imbecileze de mirajul necunoscutului. Vedea în corpul său, ceia ce un savant preocupat de experiențe vede în descoperirea unui element nou, eșit din combinațiile variate. Știința sa nu se oprește aici; din contră îl amestecă, îl urmărește în toate reacțiunile. Judecătorul integru, pe care cuvântul legii îl făcea să judece sever și sentimentele, vedea în tot ce vorbea și lucra copilul său, scânteia înțelegerei. La lumina aceasta voia el, să desvăluie mai departe tainele cunoștinței... Ca un explorator al sufletului omenesc, îl interoga, îl rătăcea în explicații, ca să-și aleagă singur eșirea.

Oamenii de legi sunt adesea psihologi... Inteligența unora funcționează ca o mașină, miș-

cându-se în cadrul articolelor de legi și făcând din ei sclavii unei munci brute. Alții văd în împrejurările vieții, un ce misterios și fatal, care le determină, înțeleg că fiecare crâmpie de viață se desfășoară pe o pânză ce-o țesem în propriul nostru suflet, scânteiază orbind privirile celor dimprejur, se leagă o clipă și apoi se distramă. Aceștia citesc nu numai în cod ci și în sufletul celor aduși la bara justiției.

Scripcă câștigase ceva din seninătatea gânditorilor. Fruntea sa pălise de truda deslegării grele, dureroasă a problemelor juridice. N'o încrețise disprețul suveran ce-l au unii judecători față de criminali și faptele lor.

Fantoma dreptății îl urmărea, fără să fi lucrat vreodată contra ei. Semăna unui religios fanatic, chinuit de cuvintele religiei sale. Dreptatea era pentru el o putere fatală și supremă, pe care ori cât vei căuta s'o înfrângi, se răsună cu prisosință. Cuvintele „drept”, „dreptate” se amesteca în convorbirea zilnică, voind parcă să-și amintească mereu de datorie. Conștiința îi era împăcată și credea că n'a nedreptățit pe nimeni, asemeni unui apostol al credinței lui Crist, ce socoate totdeauna că a propovăduit cuvântul mântuirii.

Examenul sever al lucrurilor ce-l înconjurau, îl făcuse să judece cu aceeaș măsură și cele de aproape. Iubire, pasiune, revoltă, erau pentru el cuvinte goale, pe care le punea apoi în cântarul judecății, cu toate că la 18 ani iubise cu o pornire pătimașă.

impresie mai ales asupra străinilor, cari în vremile de azi ascultă cu interes ori ce enunțate din parte românească.

Cele două colinde cântate de un cor drăguț de dame au fost ascultate cu o deosebită evlavie de Românașii noștri, a căror gânduri vor fi sburat departe, la niște căsuțe așa de singuratice și părăsite acum...

A urmat un punct în program, care a succes cât se poate de bine și spre mulțumirea tuturor — pe lângă toată îngrijorarea dela început a unora, cari rămăseră surprinși de marele număr al celor sosiți. Înțeleg ospătarea soldaților cu mâncări și băuturi. Prin străduința unor dame din colonie în frunte cu dna *Flora Gramatovici* a succes să li se dea gustoase mâncări românești de Crăciun, — iar deosebitei atenții și spiritului de jertfă a aranjatorilor acestei serbări e a se mulțumi, că *toți* soldații au putut fi ospătați și pe deplin mulțumiți.

Mareșalul-loc. *Sandru* în cuvinte lapidare a tostat pentru Maj. Sa; aplauzele mulțimei s'au pierdut în acordurile lui „Gott erhalte” cântat pe românește de toți.

În decursul mesei cântărețul dela Opera curții, d. *Nasta*, a avut amabilitatea să delecteze lumea cu câteva doine românești, cântate cu o artă neîntrecută. Deasemenea dsoara *Ursuleac*.

Bucuria și mulțumirea soldaților nu se puteau descrie: i-a frapat cu totul dragostea românească ce li s'a arătat, plăcerea cu care damele și domniile se împrăștiu printre mese — spre a-i agrăi, mângăia, spre a-i servi chiar; li s'au împărțit și o mulțime de legături, foi, țigarete etc.; rămânând, ca cei legați patului în spitale, să fie răsplătiți în alt chip.

Un timbru majestuos — și uneori înduioșetor — a dat serbării cuvântarea energică a tânărului profesor lugojan *Dr. Iuliu Hossu*, acum preot militar aici.

Incepând cu voce potolită, tremurătoare — a avut accente puternice când a amintit paginile de glorie scrise cu sabia de strămoșii noștri, a scos în relief „virtus romana rediviva” din zilele noastre, iar când a atins coarda națională a inimii, a fost întrerupt de tunet de aplauze. Mi se părea, că în elanul ce stăpânea — se vor porni instinctiv energicele acorduri ale inmului național...

A preamărit pe eroii de față, a căror uniforme sfășiate de gloanțe ascund suflete de eroi, iar când a amintit, că ar trebui să ne aplecăm și să sărutăm ranele acestor fii ai neamului, atunci au fost clipe la sublim... și în mulți ochi am văzut lacrimi: lacrimi de suferință și de nădejdi îndreptățite... A terminat, făcând apologia frumoasă a soldaților noștri martiri, căzuți pe câmpiile străine spre a aduce glorie steagurilor împărăției, care nu trebuie să ne uite.

Corul a cântat apoi, pentru memoria ostașilor noștri, o cântare bisericască.

Serbarea s'a încheiat în sala cea mare prin o

scurtă orăție a simpaticului deputat bucovinean *Dr. Isopescu-Grecul*.

În timpul acesta lumea se interesa și de soldați așezați în celelalte sale, și de dragul celor veniți mai târziu s'au mai cântat 2 colinde, iar pâr. *Dr. Hossu* le-a ținut și acestora o alocuție avântată. — Cred, că 2—3 cuvinte rostite din partea vre-unui soldat în numele răniților ar fi încheiat cât se poate mai nimerit serbarea. Din scurtele lor exclamații la ieșire, din urările ce le făceau în gura mare pentru domni, am înțeles iarăși, că ziua aceasta de Crăciun a lăsat urme neșterse în inimile lor. Iar când — la ieșire — am văzut, că acești soldați sărutau cu foc mâna *olițerilor români*, m'am gândit, că ce minuni n'ar fi în stare să facă acești oameni, dacă ar avea o conducere care să-i înțeleagă!....

Toată lauda și recunoștința pentru „comitetul de ajutorare”, care ne-a prilejit o zi așa de mărețată, ca cea dela Crăciunul românesc în Viena.

Seara a avut loc — în sala albă a hotelului „Riedhof” — serbarea pomului de Crăciun în cercul restrâns al coloniei române. Programul bogat s'a executat în mod artistic inexceptionabil. Dacă am fi în vremuri de pace mi-ași lua voie să fac un raport mai amănunțit despre seara asta în coloanele „Românului”, să fac o critică, — nu poate fi decât elogioasă — a singuraticilor debutanți, să arăt calitățile de măestru conducător de cor și pianist a prof. *Scarlatescu*, a coriștilor. arta desăvârșită în cântare a operistului *Nasta*, în violină a dlui *Nemeș*, căldura din cântările dsoarelor *Ursuleac* și focul tineresc al doinelor dnei *Gramatovici*. Dar fiindcă suntem în plin război și „Românul” e scump azi pe paginile-i, de aceea absta dela o descriere mai amănunțită a serii de Crăciun la Viena. Amintesc în treacăt numai, că *Drul L. Popovici* a tostat pentru bucovinenii refugiați la Viena. I-a răspuns deputatul *Simionovici*. — Venitul curat al acestei seri organizate de dna *Flora Gramatovici* și *Drul Ciurcu* — este întrebuințat în favorul soldaților români răniți de aici. (Z.)

Mari abuzuri în jurul liferărei pe seama armatei.

Numeroase arestări în Seghedin. — Cei cari se mândresc cu patriotismul lor

— Din presa ungurească. —

„In timpul din urmă în sudul Ungariei au fost descoperite grave abuzuri cu buletinele de transport. Numeroși mari comercianți în mod ilegal au liferat mărfuri cu buletine scutite de taxă pe cari numai autoritățile le pot întrebuința. Dat fiind faptul că în cazul de față e vorba de mari pagube în sarcina căilor ferate ungare, s'a ordonat o foarte întinsă anchetă.

Primele indicii au condus imediat la Seghedin. În consecință poliția de stat din Budapesta a trimis la Seghedin pe detectivii *Czövek* și *Nemeth*. Incepând dela 3 Ianuarie trimișii poliției de stat din Budapesta au continuat ancheta în Seghedin relativ la abuzurile săvârșite cu buletinele de transport. În cursul anchetei au fost descoperite și alte abuzuri. S'a stabilit, că marii comercianți nu numai au întrebuințat în mod nepermis atari buletine, ci și la liferările pe seama statului și-au asigurat în mod ilegal favoruri materiale așa, că ei au liferat mărfuri mai siabe și în cantități mai mici decât prevedea învoiala făcută în scris.

Atotștiutorii păcătoaselor manipulațiuni sunt oficianții *M. W.* și *Sz. J.* Aceștia înainte de efeptuirea liferărilor au perândat pe la toți comercianții cerându-le să facă oferte. Dar ei au declarat, că ofertele trebuie să indice prețuri mai mari decât prețurile maxime oficiale. Așa s'a și întâmplat.

Picușurile le-au împărțit, apoi, frățește.

Timp de două luni de zile au operat în mod acesta ticălos impiegații *M. W.* și *Sz. J.* cart până bine de curând erau săraci lipiți pământului; ajungând, însă, în posesiunea unor mari sume câștigate pe nemuncite, deodată au început un trziu pe picior mare. *Sz. J.* trăia din sprijinul ce îl dădeau neamurile, dar după efeptuirea liferărilor a început să cheuiască.

Așa, în seara de Silvestru și-a aprins țigara cu o bancnotă de 100 coroane, iar în stare cheflie a spus societății de catenea ce-l înconjură, că:

— Dacă vreau, pot să cumpăr întreagă cateneaua asta, ba chiar și palatul cu cafenea.

Detectivii au început să-l urmărească; l-au prins și au început să-l descoase. Atât *Sz. J.* cât și *M. W.* au făcut mărturisiri grave. Ei au descoperit detectivilor numele marilor comercianți cu cari își aveau legăturile în chestie. *Ltsta* a fost surprinzătoare. Aci erau amintiți și conducătorii vieții comerciale din orașul Seghedin.

Întâi *M. V.* a făcut destăinuri relativ la abuzurile cu buletinele de transport. Aceste buletine le-a extradat *L. K.* prim-impieगत la catte ferate, iar *M. W.* le-a provăzut cu sigilul oficio.

Alte abuzuri s'au făcut apoi cu liferarea mărfurilor. Marii comercianți liferau mărfuri de calitate proastă și inutilizabilă. S'a stabilit chiar cazuri de liferare în cantități mai mici decât cele stabilite.

Ancheta n'a putut să stabilească încă mărimea precisă a sumei cu care aceștia au păgubit pe cei cari au făcut comanda. Dar aproape ne putem face un tablou clar despre mărimea sumelor delapidate, dacă fixăm faptul, că în cete din urmă două luni *M. W.* a plătit peste 10 milioane coroane prin banca austro-ungară.

După mărturisirea lui *M. W.* poliția a invitat să se prezinte la ascultare pe următorii:

Kárász József, liferant militar, marii comercianți: *Beregi Béla*, *Böhm Sándor*, *Herzl Lajos*, *Grüner Mór*, apoi *Gerő Armin* și *Kunz Rudolf* directori de fabrică, *Gruher Zsigmond* și *Schwarz Henrik* comercianți și *Laehner Károly* prim-controlor la căile ferate.

Trimișii la Seghedin ai poliției de stat din Budapesta au terminat ancheta. În consecință numiții comercianți au fost puși în arest preventiv. Ancheta a stabilit că asemenea mișelii s'au întâmplat și în alte orașe din sudul Ungariei. Poliția de stat din Budapesta va face o riguroasă anchetă și în aceste orașe”. („Az Est”, nr. 20, din 20 Ian. n. a. c.).

Dragostea de mamă era o frază luată din Scriptură. Ii plăcea să urmărească manifestările celui mai nobil sentiment și se bucura, văzând zburcirile spontane de dragoste ale lui *Lorel* și *Mișu* față de mama lor.

Cu aceeași severitate își judeca trecutul genealogic al familiei și sănătatea trupului. Palid, slab, ochii mari albaștri, tânăuiau încă vâpala dragostei dela 18 ani, nasul lung, aquilin, îi dădea aspectul unei pasări de pradă, cu toate că nu urmărise niciodată ceeace oprea sentimentul dreptății, obrații supti de o boală închipuită, fruntea largă, trudită de gânduri mari ce le scotea din lucruri mărunte și banale...

O adiere de vânt îl făcea să strângă haina la piept, un foșnet discret al frunzei gonită de vântul toamnei îl înfiora, amintindu-i de iarnă și frig, o oră de lucru la birou ajungea ca să simtă fiorul nevralgiilor intercostale. Nu stătea mai mult în sufragerie, fiindcă mirosul mâncărilor îl supăra, în loc să-i ațâțe pofta ca la un gastronom oarecare. Credea că suferă de stomac, inimă, piept... Gândea mereu la boala închipuită ca un avar ce visează o comoară nedesgropată de nimeni, ori ca un burghez, ce așteaptă norocul loteriei. Cu toate că tatăl său fusese țaran, era convins că se trăgea din o familie nobilă de polonezi...

(Va urma).

O altă insinuare.

Arad, 23 Ianuarie.

In numărul nostru de azi am remarcat insinuarea Sasului *Emil Neureboren* din Sibiu, care a afirmat în publicitate, că poporul românesc din monarhia austro-ungară nu este vrednic de încredere, deoarece în taină toți Românii ar profesa irendentismul.

Acum vine ziarul de casă al călugărului dela Orade „*Nagyvárad* Napló” și înălțând până la ceriuri pe acel tip, care este *Mangra Vazul*, spune următoarele:

— Evenimentele războiului au justificat în chip strălucit adevărul propagat de arhimandritul *Mangra*, că, adecă, Românii din

Ungaria chiar și în contra agitației conducătorilor din comitet consimtesc cu maghiarimea și sunt gata a-și apăra patria cu viața și cu sângele lor.

Este meritul lui *Mangra Vazul*, dacă românimea din Ungaria a dat dovadă atât de strălucită despre iubirea sa de patrie”.

Protestăm în contra insinuării și ni se revoltă sufletul pângărit de afirmatia nevăcă patriotismul Românilor din Ungaria se datorește acelei ființe dela Orade, care în viața sa întreagă n'a avut și n'are a face cu sentimentele patriotice ale neamului nostru.

Patriotismul Românilor nu-și are isvorul în sufletul al călugărului dela Orade, ci este talismanul erezit dela strămoșii lor, cari în cursul veacurilor de nenumărate-ori și-au

vărsat cu imbelșugare sângele pentru patrie și tron, iar dacă din nefericire niciodată n'au putut să culegă roadele toate ale acestei credinți, a fost tocmai din pricina, că nu arăta au avut în mijlocul lor tipuri, cari au speculat veritabilul lor patriotism.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Spre nord dela Vistula s'a desfășurat ieri un duel mai viu între artilerii. Artileria noastră a operat cu succes deosebit mai cu seamă în zona cea mai de sud a Nidei și la Checiny, unde, fiind gara nimerită de un glont de tun a fost turburată simțitor comunicația trenurilor rusești. Și în unele puncte ale frontului spre sud dela Vistulă se dă cu forțe schimbăcioase lupte între artilerii.

În Carpați situația nu s'a schimbat.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță: Între fărul mării și La Basse ploile neîntreprute fac imposibilă orice acțiune în stil mai mare. La Arras au avut loc lupte între artilerii. Spre sudvest dela Bery-au-Bac am abandonat și am aruncat în aer una dintre tranșeele cari le-am cucerit alaltăieri, prăbușindu-se asupra acestei tranșee zidurile unei fabrici.

Atacul Francezilor făcut împotriva noastră spre nord dela Verdun l-am respins cu ușurință.

Spre sud dela St. Michiel se găesc în apropierea pozițiilor noastre, în urma luptelor ce au avut loc acolo alaltăieri, mici detașamente franceze. Atacând noi, am curățit terenul din fața frontului nostru de dușman până la pozițiile lui de mai înainte.

Spre nordost dela Pont a Mousson lupta continuă pentru Croix de Carmes. Atacul puternic făcut de Francezi împotriva pozițiilor noastre reocupate în parte l-am respins, cauzându-i dușmanului pierderi mari.

În Vosgi, spre nord dela Sennheim, trupele noastre l-au respins pe dușman de pe înălțimile Tartucam Sweilerkopf și a făcut prizonieri doi ofițeri și 125 feciori din Longi.

Berlin. — În Prusia orientală situația nu s'a schimbat.

În zona Sucha ofensiva noastră a progresat încet.

Spre ost dela Pilița nu e nimic nou.

Rezoluția partidului național bulgar.

Sofia. — Consiliul superior al partidului național, întrunit sub prezidenția d-lui Gheșoff spre a cerceta situația externă a Bulgariei, a adoptat o rezoluțiune care proclamă trebuința pentru Bulgaria de a reintra în stăpânirea teritoriilor pierdute prin tractatul dela București și Constantinopol și preconizează ca mijloace proprii de a ajunge acest scop alcătuirea unui cabinet de concentrare națională și deschiderea de tratative cu puterile triplei-înțelegeri pentru realizarea unității bulgare.

Fortărea Dardanelelor zadarnică.

Constantinopol. — Un specialist, care a făcut îndelungate cercetări cu ocaziunea încercării vasului „Saphir” asupra putinței unei acțiuni cu succes în contra Dardanelelor, încheie astfel:

O astfel de acțiune ar fi zadarnică, căci nu oferă nici o șansă de succes, primejdiile fiind mari. Submarinele ar putea poate să înainteze la o oarecare distanță dela intrare, însă mai departe strămtărea se îngustează până la 1800 m. și înlătură putința de a găsi sub apă direcțiunea dorită, chiar întrebuintând periscopul și chiar dacă submarinele ar isbuti să treacă pe sub linia minelor.

De atfel încercarea lui „Saphir” arată că sau că ea a fost neîndemănatoc dirijată, ori că

de când cu scufundarea lui „Messudie” sistemul de apărare al Dardanelelor a fost completat prin mijloace în contra submarinelor, de ex. cu o linie de mine pusă în adâncime.

Chemarea glotașilor în Rusia.

Berlin. — Agenția telegrafică din Petrograd publică oficial chemarea glotașilor ruși până la etatea de 40 ani.

Lupte în Carpați.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: În Bereg am câștigat teren. Rușii se retrag în valea râului Ung.

Rușii disprețuiesc strategia lui Hindenburg.

Copenhaga. — „Daily News” anunță din Petrograd, că Rușii privesc strategia lui Hindenburg de nereușită. Hindenburg prin strategia sa, concentrând mereu forțe mari împotriva ofensivelor rusești a avut ca rezultat o învâlmășeală pe liniile de etape excelente a Germanilor. Hindenburg — spun Rușii — va continua lupta cu îndârjire, dar nu mai are nici o forță de inițiativă. Statul major german nu poate găsi o poziție solidă împotriva lavinei rusești. Rușii vor perzista până la cea din urmă victorie.

Când se va încheia pacea?

Copenhaga. — Allen Bot, colaboratorul ziarului „Daily Chronicle” se ocupă într'un articol publicat în „Politiken” cu întrebarea când se va încheia pacea.

Deși Kitchener vorbește despre 3 ani — scrie Allen Bot — părerea generală în Anglia e, că va reuși a-i alunga pe Germani în decurs de un an din Belgia. E foarte problematic ca aliații să poată trece peste Raina. Reocuparea Belgiei poate servi însă de bază pentru o pace cinstită, căci e exclus ca pacea să fie încheiată fără reocuparea Belgiei, chiar dacă războiul ar ține și 20 de ani. E de sperat că pacea se va încheia încă înainte de 1916.

Unde se va porni o nouă ofensivă germană?

Milano. — „Corriere della Sera” anunță din Paris: În Paris mai toți sunt acum preocupați de întrebarea în care punct se va porni cea mai apropiată ofensivă generală din partea Germanilor sau aceștia se vor sforța să rupă frontul dușman? Evenimentele dela Soissons face greu răspunsul la această întrebare. Probabil că Germanii își vor concentra toate silințele împotriva centrului francez. Se pare că în urma luptelor de tranșee, ce s'a dezvoltat pe câmpul de războiu din ost, Germanilor li se dă posibilitatea să-și lungească frontul în Franța, dealtă parte însă — după cum scrie „New York Herald” — generalisimul Joffre va primi în ajutor la primăvară numeroase forțe engleze.

Pentru expedițiunea în Egipt.

Roma. — „Corriere della Sera” află din Cairo că în curând operațiunile de concentrare a trupelor turco-germane în sudul Siriei, vor fi terminate. Într'un scurt timp, această armată va fi gata pentru expedițiunea în Egipt.

Pressa Italiană despre schimbarea ministrului de externe austro-ungar.

Roma. — Ziarul „Roma” vorbind de demisiunea contelui Berchtold scrie:

Contele Tisza este astăzi omul zilei din monarhia austro-ungară. El se bucură de prietenia și încrederea împăratului Wilhelm; el e mai tare astăzi în monarhia dualistă, decât însuș împăratul și regele Francisc Iosif (?). De aceea, odată depărtat de cărma statului cancelarul imperiului, contele Berchtold, contele Tisza poate să vorbească astăzi, cu drept cuvânt, nu numai în numele Ungariei, dar și a Austriei, afirmând uniunea despărțită a celor două păți din monarhia habsburgică. Dar izbuti-va oare contele Tisza să înlătore acele nemulțumiri și neînțelegeri cari au început să se ivească între Ungaria și Austria?

Roma. — Ziarele din Roma, comentând înlocuirea contelui Berchtold cu baronul Burian, afirmă că numirea acestui din urmă arată că împăratul a vrut să potolească nemulțumirile ce încep a șerpui în Ungaria. Rămâne de văzut dacă noul ministru de externe va obține în sferele diriguitoare dela Viena o mai mare considerație pentru interesele Ungariei. Oricum, criza — adaogă gazetele suspomenite — a descoperit o situație care se îndrumază spre soluția sa, sub presiunea evenimentelor determinate de război.

Linia de navigațiune Italiană Alexandria—Londra.

Roma. — Cu începere dela 20 curent ministerul de marină italian a dispus înființarea unei linii de navigațiune Alexandria, Palermo, Neapoli, Londra.

Siria ar deveni regat independent.

Roma. — „Giornale d'Italia” primește din Cairo știrea că Anglia ar avea intenția să creeze din Siria un regat independent sub șefia unui principe musulman.

Italia și Anglia.

Roma. — Ziarul „Messagero” referindu-se la comunicatul ambasadei engleze că nu se va mai controla de către năvile aliate mărfurile detșinate Italiei scrie:

Guvernul englez s'a arătat foarte prietenos și nici nu putea face mai mult; să sperăm că armatorii italieni, în interesul cărora vine măsura de mai sus mai mult decât în interesul general al țării, vor ști să merite această dreaptă satisfacțiune.

„Regele zăpezii”.

Budapesta. — Sub acest titlu „Budapesti Hirlop” publică în numărul 17 la loc de frunte între altele următoarele:

„Propriamente numai noi stăm fără țeluri sguđuitoare în lupta asta cămătărească, în îngrozitoarea vărsare de sânge pentru piețele lumii. — Noi n'am răvnit nici un petec baremi, din pământul Angliei, sau al Franței, sau al Rusiei; n'am fost geloși pe coloniile, industria, comerțul lor, am lăsat pe toți să trăiască, n'am fost și n'am voit să fim nici precursorii, nici agenții pentru năzuințele cu caracter mondial a altor națiuni, dorința noastră, idealul nostru și pacatul nostru — în ochii lor de tigrii a fost și este numai acela, că trăim și să lăsăm pe alții să trăiască...”

Iar cel ce cu un răutăcios zimbet demonte ne întreabă ce biet vom câștiga pe urma acestui războiu mondial, de ce ne jertfim fiii, de ce se varsă atâta sânge maghiar, — sângele nobil, sfânt a celor mai eroi între eroii acestei monarhii, — acelaia îi putem răspunde: Noi n'am sămănat vânt, ca să secerăm furtună. Noi am trăit în pace. Noi n'am ridicat pretenții și nizuinți economice universale așa de mari, n'am ținut așa visuri, încât să provocăm cu o cutezanță oarbă susceptibilitățile de mari puteri ale altora. Noi am voit numai să trăim în pace între hotarele noastre...”

— Sunt de remarcat și cuvintele de preamărire a nobilului sânge, a eroilor între eroi, cari sunt soldații maghiari!!

Adevărul asupra dezertărilor din Austro-Ungaria în România.

Viena. — Svonuri după care numeroși membri ai corpului de voluntari Români ar fi dezertat din Bucovina în România, nu corespund adevărului.

E totuș adevărat că câteva grupuri de legionari Români, împinși de superioritatea trupelor rusești, numai aveau decât să aleagă între aceste două alternative: sau să se predea în mâinile dușmanului, sau să treacă pe teritoriul român.

Dacă legionarii români au ales această din urmă scăpare, ei au făcut-o numai și numai fiindcă Rușii violează pe față dreptul internațional, privind pe legionari ca franc-tirori și spânzurând pe toți legionarii Români cari cad

în mâinile lor, deși legiunea română e un corp organizat militar, comandat de militari și cu toate că toți legionarii au o eșarpă neagră-galbenă cu inscripția „Landsturm austriac.” — (Korr. Bureau.)

INFORMAȚIUNI.

Arad, 23 Ianuarie n. 1915.

DISTINGEREA REGIMENTULUI 50 DE INFANTERIE. Confratele „Gaz. Trans.” află dela un ofițer întors de pe câmpul de luptă, că regimentul de infanterie nr. 50 din Alba-Iulia, acest regiment românesc cu un trecut atât de glorios, — acest regiment mai are o distincție: **MEDALIE DE AUR PENTRU EROISM ȘI STATORNICIE**, — a primit ca dar din partea împăratului Wilhelm un **STEAG CU CRUCEA DE FER** pentru vitejia dovedită pe câmpiile din Polonia rusească, unde s'a luptat umăr la umăr cu armata germană.

Pașapoarte provăzute cu portret. In baza circularei Nr. 265/1915 min. de int. despre obligativitatea pașapoartelor se atrage atenția supușilor monarhiei austro-ungare, că începând cu ziua de 19 Ian. n. pot trece granițele monarhiei numai dacă posed pașapoarte provăzute cu portretul aceluia pe numele căruia s'a liberat pașaportul. Totodată pașaportul trebuie să fie vizat de consulatul statului, în care respectivul vrea să călătorească.

In ce privește procedura pentru câștigarea pașaportului provăzut cu portret, dau lămuriri oficiile polițienesti din localitate.

Schimbarea la față dela „Adevărul” din București, despre care a fost vorba în presa ungurească și în o parte din presa noastră, nu se a-devereste. Cineva și-a bătut joc de „Keleti Értésítő”, iar „Keleti Értésítő” și-a bătut joc de întreaga presă și de întreaga opinie publică europeană.

† **Dr. At. M. Marienescu.** Încă unul din garda veche, dintre cei ridicăți prin munca și prin cinstea proprie și retrași din valorile vieții noastre publice la umbra activității lor mănoase și fericitoare pentru poporul din sânul căruia au ieșit, a trecut din lumea aceasta sgomotoasă și plină de mizerii în lumea cea mai bună, la viața de veci. **Dr. Atanasiu M. Marienescu,** laboriosul om de litere, fost judecător de tablă și membru ordinar al „Academiei Române”, etc. nu mai e între cei vii. Mercuri în 20 Ianuarie n. la ora unu d. a. în plină posesiune a facultăților sale intelectuale a adormit lin în Domnul, în frumoasa etate de 85 de ani. Inmormântarea rămășițelor sale pământesti se va face Sâmbătă, în 23 Ianuarie n. la orele 2 d. a. din catedrala gr.-ort. română, în cimiterul central din Siblu. Inregistrăm cu adânci regrete tristul eveniment și trimitem întristatei familii sincere condolențe.

Japonia va trimite ajutoare în Europa. Correspondentul ziarului „Nieuwe Rotterdamsche Courant” a avut o intrevvedere cu fostul ministru de externe francez Pichon, care a declarat, că guvernele Franței, Angliei și Rusiei au căzut de acord asupra unui eventual ajutor japonez contra Germaniei, dar că pentru aceasta nu s'a acordat Japoniei nici o compensație teritorială.

Pichon a refuzat să destăinuie că ce compensațiuni va primi Japonia pentru ajutorul acordat Triplei-Înțelegeri.

† **Vasile Nicolae Stoicovici,** cadet în rezervă, în regimentul de infanterie Nr. 2, compania 15. Încă unul, care a căzut jertfă simțului de datorie săvârșindu-se în uriașa campanie actuală.

Vasile N. Stoicovici a făcut parte dintre puținii tineri nobili, și cinstiți, cari știau să se însuflețască și știau să însuflețească pe alții și cu fapta și cu vorba. Născut dintr'o bună familie românească — a fost fiul cel mai în vârstă a învățătorului dela școalele centrale primare din Brașov: d. Nicolae Stoicovici — tânărul Vasile N. Stoicovici știa și înțelegea să se entusiasmeze de tot ce e românesc. În mișcarea sportivă, care luase un avânt neobișnuit la noi

— mai ales în anii din urmă — Vasile N. Stoicovici a jucat un rol însemnat.

Fiind un apreciat amator de sporturi și boxer pasionat încă pe când era elev de liceu a scris o broșură despre acest sport din urmă, căutând să-l popularizeze și făcând astfel un real serviciu sportului românesc. Moartea prea timpurie însă a pus acum capăt nădejzilor, pe cari părinții săi și cei cari îl cunoșteau le puseseră în dânsul. El s'a dus. Tânăra sa viață s'a sfârșit așa cum a fost: plină de datorințe și fapte bune și nobile, această viață s'a sfârșit iarăș printr'o faptă bună și nobilă. Căci se poate închipui ceva mai sublim, decât moartea pentru pământul scump al patriei?...

Pomelnicul celor pe cari neamul nostru i-a jertfit pământului patriei s'a îmbogățit încă cu unul din viteji.

Facă-se, ca și această jertfă să fie bineprimată, iar întristaților săi părinți le dorim, ca Dumnezeu să-i mângăie pentru marea pierdere.

După cum suntem informați tânărul Vasile N. Stoicovici a răposat în Kassa în 7 Oct. n. fiind îngropat în cimiterul comun de acolo. Pentru ținuta sa vitează dovedită în fața dușmanului el a fost avansat pe câmpul de luptă dela rangul de caporal voluntar la cel de aspirant de ofițer. — (G. Tr.)

Desmintirea capturării unor generali turci. Cetim în ziarul „Inainte” din București: Telegramme din Petrograd confirmate de o telegramă din Roma au arătat că în luptele din Caucaz au fost făcuți prizonieri Izet pașa, generalisim în timpul războiului balcanic și Sukri pașa.

Fostul ministru d. Batzaria, care a sosit din Constantinopol, a declarat că știrile sunt absolute false. Și Izet pașa și Sukri pașa sunt la Constantinopol și nu au nici un comandament.

Cu Sukri pașa, spunea d. Batzaria, sunt chiar vecin și am stat de vorbă în fiecare seară până la plecarea mea din Constantinopol, acum zece zile.

Intunec. In urma lipsei petrolului, satele din jurul Oraviței zac încă de cu seară în total intunec. Oravița-montană asemenea. — (F. O.)

Două aeroplane la Sasca. Sâmbătă în 16 I. c. n. la 1 oră p. m. au sburat dela apus spre răsărit deasupra comunei Sasca-montană un monoplan și un biplan, cel din urmă foarte jos și de o mărime considerabilă. De unde și până unde?! (F. O.)

Necrolog. „Minerva” institut de credit și economii, societate pe acți, anunță cu profund regret, încetarea din viață a casierului său **Ioan Rebreanu**, întâmplată în 17 I. c. în etate de 38 ani. Inmormântarea mult regretatului defunct a avut loc Miercuri în 20 Ianuarie a. c. în cimitirul gr.-cat. din Chiuza. Beclean la 18 Ianuarie 1915. **Diracțiunea.** Odihnească în pace.

— **Lucreția Micu** nasc. **Negrea** a decedat în 20 Ianuarie n. a. c. în etate de 49 ani. Inmormântarea a avut loc în 22 Ianuarie n. a. c. în cimitirul gr. cat. din Făgăraș. Odihnească în pace.

Noi timbre postale, obligatorii în România. Pe baza legii măsurilor excepționale intrate în vigoare pe ziua de 4 Ianuarie st. n. direcțiunea generală a poștelor și telefoanelor din România a pus în circulație timbre obligatorii de 5, 10 și 20 bani, denumite „timbru de ajutor” care se va aplica astfel:

Timbrul de 5 bani se va aplica pe cărțile poștale și scrisori simple și recomandate ce se expediază dintr'o localitate în alta (exceptându-se corespondența loco).

Se încunoștiințează publicul că dacă pe corespondențele notate mai sus nu va aplica timbru de ajutor de 5 bani, se va taxa la destinație cu dublu valoarea timbrului de ajutor, adică cu 10 bani.

Timbrul de 10 bani pe scrisorile de expedițiune (fract ce însoțește coletele și pachetele poștale interne și externe).

Timbrul de 10 bani pe avizele de sosire și coletele pachetelor poștale interne și externe. La telegramele interne și externe valoarea timbrului de ajutor se va încasa la ghișeu în numerar și se va percepe 10 bani tuturor telegramelor ordinare private.

Aceste „timbre de ajutor” se vor vinde publicului pe valoarea lor nominală, la ghișeele oficiilor și debitantilor.

Până la confecționarea noilor timbre, direcțiunea a stampilat cu cuvintele „Timbru de ajutor” în negru, timbre actualmente în curs de valorile 5, 10 și 15 bani, cari vor circula până la epuizarea lor.

Acolo unde va necesita întrebuițarea timbrului de 20 bani, se vor aplica până la emiterea noului timbru, două timbre de 10 bani.

„De câteori a fost nimicită armata austro-ungară în actualul războiu”. Un ziar din San Francisco a calculat în baza știrilor oficiale rusești cât de mare e pierderea armatei austro-ungare până acum în actualul războiu. Ziarul american a constatat în baza datelor rusești că din armata austro-ungară n'a rămas nimic și că e una dintre cele mai miraculoase armate, cari s'au războit vre-odată. Iată ce rezultate miraculoase a câștigat numitul ziar: Armata austro-ungară a fost înfrântă de nouă ori pe unul și acelaș loc, afară de aceasta a fost nimicită de tot de 5 ori, de 11 ori a fugit în cea mai mare panică, de 4 ori a lăsat în mâna Rușilor toate tunurile, muniția și trenul său întreg, iar de două ori a fost alungată peste Carpați. Numitul ziar a mai găsit că armata austro-ungară a pierdut din numărul ei total de 350.000, odată 80.000, apoi 130.000, 90 mii, 300 mii, 150 mii, și mai pe urmă 67 mii de oameni. Afară de aceasta numărul soldaților cari au fugit la Ruși nici nu se poate controla, așa e de mare. Și toate aceste pierderi și înfrângeri îngrozitoare armata austro-ungară le-a suferit față de Ruși în decurs de 30 de zile. E de neînțeles după toate acestea, că totuș mai luptă și acum acolo unde a fost înfrântă de nouă ori. De sigur acesta e un record încă neatins de nici o armată în istoria războaielor.

Pașaportul pentru rai. In „British Muzeum” din Londra se păstrează un document foarte curios, care nu prea e cunoscut. Este un pașaport-certificat dat unui răposat ca să-i garanteze intrarea în rai. Iată versiunea lui literară, făcută după un pergament slavon:

„Macarie, cu mila lui D-zeu arhiepiscop al Chievului și al Haliezului din Sfânta Rusie, ne îndreptăm către stăpânul și prietenul nostru Sfântu Petru, portar, al raiului lui D-zeu cel atot-puternic, ca să-l înștiințăm că a murit astăzi prințul Teodor Vladimirsky. Tot odată îl rugăm să-l bage numaidecât fără întârziere, întru împărăția Domnului. Noi l'am iertat de toate păcatele săvârșite, cu gândul sau cu fapta și l'am binecuvântat. Astfel nu mai e nici o pricină care să-i împiedece libera trecere. Drept aceea am întocmit hrisovul acesta pe care i l'am dat la mână.

„Dat și făcut în sfânta noastră mănăstire a Chievului, în a 21-a zi, cea din urmă a anului mântuirii 1341.

Semnat: „† Smeritul Macarie, arhiepiscopul Chievului și al Haliezului”.

Un erudit slav asigură că asemenea bilete de liberă trecere erau dese în Rusia începând din evul de mijloc până în secolul III. Documentele acestea serveau mai cu seamă bunilor creștini drept credincioși din familiile... bogate, căci nu se dedeau gratis ci în schimbul unei plăți sdravene.

Ultima oră.

NOUI LUPTE LA GRANIȚA BUCOVINEI.

Bistrița. — De abia au trecut 4 zile, de când trupele noastre dela granița Bucovinei au raportat o victorie la Iacobenii asupra trupelor rusești, și acum din nou s'a înfrânt pe Ruși cari încearcă să pătrundă în Ungaria, în o luptă de trei zile la Cărlibaba. Trupele noastre urmărindu-l pe Ruși, au ocupat Cărlibaba. Rușii au avut pierderi enorme în morți și răniți. Am făcut mai multe sute de prizonieri.

TRUPELE NOASTRE ÎNAINTEAZĂ VICTORIA-SE ÎN UNG.

Ungvár. — Pentru podul de peste Bistrița, care e cheia drumului ce duce spre Sôhát, se dă o luptă mai mică, dar îndârjită. Aci l-a atacat alaltăieri pe Ruși 300 de husari honvezi conduși de un locotenent, bătănd sângeros un batalion al dușmanului. Au căzut 100 de Ruși, iar 180 s'au predat. Podul peste Bistrița e în posesiunea noastră.

LUPTE PE MAREA NEAGRĂ.

Sofia. — După o știre sosită din Burgas în noaptea de Marți spre Mercuri s'a auzit acolo o canonadă puternică dinspre Marea Neagră. Bubiurile au slăbit din ce în ce tot mai mult, încetând în stărsit. În Burgas așa se știe, că vasele turcești au urmărit în direcția spre nord mai multe crucișătoare rusești și după canonada ce s'a auzit se conchiide că între flotile s'a deslășurat o luptă.

ITALIA ȘI ROMÂNIA NU SE ALĂTURĂ LA ANTANTĂ.

București. — Ziarele rusești își pierd tot mai mult speranța că România și Italia va putea fi câștigată în favorul triplei antante.

UNDE STAU TRUPELE NOASTRE ÎN GALIȚIA.

Budapesta. — Corespondentul de pe câmpul de război al ziarului „Pester Lloyd” scrie: În Carpații din Galiția întreg ținutul dela Grybov, e acoperit de zăpadă. Trupele noastre se află în imediata apropiere dela Gorlyce, soldații sunt apărați în contra gerului în ascunzișuri călduroase. Trupele noastre privesc cu încredere în viitor.

CONDOLEANȚELE GUVERNULUI ROMÂN CĂTRE ITALIA.

București. — D. I. Brătianu, președintele consiliului, și d. Emanuel Porumbaru, ministrul afacerilor străine, au adresat călduroase telegrame de condoleanță dlor Salandra, președintele de consiliu al Italiei, și Sonnino, ministrul afacerilor străine, pentru a le exprima partea pe care guvernul și națiunea română o iau la dollul care a lovit Italia prin recentul cutremur de pământ.

VICTORII TURCEȘTI.

Constantinopol. — Dela cartierul otoman se anunță: Forța principală rusească, a cărei încercare — despre care am anunțat — să învâluie aripa noastră din stânga, a eșuat, s'a retras în fața contraofensivei noastre. Trupele noastre îl urmăresc pe dușman. În 21 c. forțe engleze sprijinite de 3 canoniere au încercat să înainteze împotriva forțelor noastre ce se găsesc la Kerman, dar au suferit o înfrângere și au fost constrânse să se retragă, având mari pierderi. Pierderile noastre sunt neînsemnate.

MOSTENITORUL LA CARTIERUL GERMAN.

Berlin. — Dela cartierul general german se anunță: Moștenitorul arhiducele Carol Francisc Iosif a sosit aci ieri dimineața. Împăratul l'a întâmpinat pe moștenitor în gară extraordinar de cordial. Împăratul l'a condus apoi pe moștenitor la cartierul său, unde aștepta o companie de onoare al reg. de cavalerie nr. 11, al cărui proprietar e moștenitorul austro-ungar. Ofițerii au fost prezentați moștenitorului, care a vorbit apoi și cu feciorii. La orele 1 d. a. a avut loc dejuneu la cartierul împăratului. Duminecă moștenitorul austro-ungar îl va vizita pe moștenitorul german și apoi se va întoarce acasă.

GROAZNICA EXPLOZIE PE DUNĂRE LA T.-SEVERIN.

T.-Severin. — Cenzurată. — Zilele acestea o groaznică detonătură s'a auzit în orașul nostru. Locuitorii au ieșit de prin case discutând și comentând în fel și fel de chipuri groaznică detonătură.

Prezentându-mă autorităților în drept, am aflat următoarele: O mină plutitoare rusească a scăpat din dreptul satului sârbesc Sib, situat în apropierea canalului dunărean „Porțile de fier”. Un vapor rusesc aflător la Cladova observând trecerea minei și luând direcția înspre apele românești, s'a luat după dânsa făcând sforțări spre a o pescui. Mina însă n'a putut fi pescuită și intrase deja în apele noastre, fiind dusă de curentul apei la locul de ernatic al vaselor austro-ungare.

Vaporul rus dând alarmă, tot personalul vaselor ancorate la „ernatic”, au debarcat eșind pe mal.

Mina intrând între două șlepuri de care s'a ciocnit, a făcut o groaznică explozie, sfărâmând și scufundând trei șlepuri mari austro-ungare.

Fochistul Gheorghe Curigan, de pe vaporul remorcher „Gyula” al navigației ungare, ancorat în apropierea șlepurilor scufundate, ieșind pe puntea vasului, a fost lovit în cap de o bucată de fier, ce sbura prin aer din sfărmiturile celor trei șlepuri, omorându-l pe loc.

Un adevărat pelerinaj a fost la locul unde s'a produs groaznică explozie.

Kenjiro Tokutomi.

Până la moarte..

Roman japonez.

Tradus în românește de P. Robescu.

(Urmare).

(3)

III.

Nami Kataoka.

Tânărul de care vorbirăm în capitolul trecut este baronul Takeo Kawașima; doamna este Nami Kataoka, fata cea mai mare a vesticului general, vicontele Ki Kataoka. Baronul Kawașima, ofițer de marină, obținuse un scurt concediu, și se dusese la Ikaō împreună cu nevasta și cu camerista, fosta ei doică, bătrâna Iku.

Nami pierduse pe mama sa când era în e-tate numai de opt ani și acum cu greu își mai aducea aminte de trăsurile feței scumpei sale moarte, cu toate că își aducea perfect de bine aminte de vorbele ce i le zisese pe patul de moarte, ținându-i mânușita în mâinile sale înghețate: „Copila mea, mama ta pleacă departe, departe... Făgăduiește-mi să fii cuminte și bună și să iubești atât pe tatăl tău, cât și pe mica Ko-san...” Și tot așa de bine își aducea aminte de lacrimile ce mama sa le vărsase pe mânușita ei, pe când glasul din ce în ce mai slab al muribundeii murmură: „O să-ți mai aduci aminte de mine, Nami, când n'oi mai fi pe pământ? Spune-mi că n'o să mă uiți niciodată!...” Și mâna ei aproape întepenită mângăia ușor și dulce capul creț, care se plecaseră peste bolnavă... Deodată, mângăierea se întrerupse...

De atunci, în fiecare zi, Nami se gândea, cel puțin câteva clipe, la scumpa ei moartă.

Dar după douăsprezece luni dela moarte, în casa lor intră o mamă-vitregă, și tot rostul se schimbă! Nami avusese o mamă care se răgea dintr'o familie nobilă și foarte respectabilă: cele mai mici acțiuni ale sale erau pline de demnitate și de dragălaşenie, și servitorii casei ziceau că dânsa era cea mai bună stăpână, cea mai iubitoare mamă. Dar și mama-vitregă se trăgea dintr'o familie de seamă și fusese trimisă în Anglia ca să-și completeze educația, de unde se întorsese cu atâtea idei de reforme, încât, îndată ce a intrat în familia cea nouă, cea dintâi grijă a sa a fost să schimbe și să ștergă tot ceea ce ar fi putut să amintească pe cealaltă. Cu bărbatul său, generalul, dânsa se purta puțin cam autoritar, și voia, întotdeauna, ca dânsa să aibă dreptate. Generalul, ca să încheie vorba, zicea jumătate în glumă, jumătate în serios: „Bine, bine, fă așa cum vrei... tu știi mai multe decât mine... ești mai instruită...” Într'o zi, bând Saké cu ofițerul său de ordonantă, generalul zise, arătând spre nevasta sa cea d'a doua: „Namba, te sfătuiesc să nu te însori cu o femeie instruită, căci după puțin, o să vezi ce greu îți va veni, găsindu-te mai ignorant decât dânsa”. Namba s'a încurcat și n'a știut ce să răspundă; a tăcut din gură și s'a jucat cu paharul, dar a ținut minte sfatul, și nu și-a trimis fetele în altă școală decât în cea publică.

Nami era bună și deșteaptă. Tatăl său o iubea mult, și or de câte ori ieșea din casă, se ducea să-și vadă fetița, care-i surădea din brațele servitoarei. Inima fetițelor este ca iarba de primăvară: dacă o calci cu piciorul sau chiar dacă o acopere zăpada, imediat ce s'a topit zăpada, sau îndată ce s'a ridicat piciorul de pe dânsa, se desvoltă ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. Durerea ce încercase Nami prin moartea mamei sale a fost puternică pentru o fetiță de opt ani, dar nimeni nu se îndoia că bobocul acela, o să înflorească minunat, îndată ce razele fierbinți și binecuvântate ale soarelui, l'o încălzii.

Când Nami a văzut întâia dată pe mama sa vitregă, s'a simțit intimidată în fața doamnei aceleia parfumate, îmbrăcată ca europencele, cu gura mare și cu ochii foarte oblici. Mai târziu, dacă mama vitregă ar fi știut cum să biruiască sentimentul de teamă de care iera cuprinsă fetița, ar fi putut foarte lesne să-i cucerească inima. Dar femeia aceea lipsită de delicatețe, eroistă și pedantă, nu a înțeles sufletul simplu și limpede al fetiței de opt ani, și se purta cu ea ca

cu o fată mare; astfel că, orfana fu lăsată la o parte, și creștea cu ideea că lumea este tristă, rece... Nami avea o mamă... și nu o putea iubi..., avea o sorioară... și simțea că nu o iubește... Este drept însă, că avea un tată, și o guvernantă iubitoare, pe bătrâna Iku; mai avea și o mătușă, sora mamei sale bune. Dar or și cât ar fi iubit dânsa pe aceste două, totuș una era departe, iar alta era o simplă servitoare. Ba în cece privea pe Iku, mama vitregă era cu multă băgare de seamă și căuta să înăbușească cât mai mult, manifestațiile ei de iubire, către mica Nami.

Rămânea tatăl.. dânsul era plin de dragoste, dar și asupra lui, ochiul cercetător al stăpânei casei exersa influența sa, și câte odată, cu destulă părere de rău, trebuia să se unească cu dânsa, ca să certe fetița... După aceea, cu cele mai blânde mângăieri și cu cele mai dulci cuvinte, căuta să ștergă lacrimile fetiței iubite. Nami, simțitoare și inteligentă cum era, pricepuse totul, și în inima sa se făcuse o dragoste și un sentiment de recunoștință paternă așa de mare că ar fi fost în stare să înfrunte cu curaj ori ce tortură, numai să nu procure tatălui său nici cea mai mică durere. Sentimentul acesta de dragoste pentru tatăl său, se lovea deseori de privirile și de cuvintele severe ale mamei vitrege, care nu dădea voie nimănui să-i calce dorințele. Dacă fetița se făcea tăcută, o certa și-i zicea că este încăpăținată. Uneori, pentru vreo greșală de nimic, o certa cu cuvinte vulgare, din dialectul Chushu, amestecate cu cuvinte englezești, cuvinte cari ofensau pe Nami și deseori atingeau chiar sfânta amintire a mamei sale... Atunci inimioara ei bătea tare, tare, tot corpul ei mic tremura de revoltă și pe buze îi veneau cuvinte de ură și de dispreț, pe cari însă gândindu-se la tatăl său, le înăbușu cu multă casnă... dar în suflet îi rămânea amarul tristeții.

Alte ori, când o certa pe nedrept, fetița se ascundea într'un colț, după o perdea, și plângea, plângea... Avea oare un tată? Da avea, ba încă un tată care o iubea mult; dar la vrâsta în care casa reprezintă lumea întreagă, o mamă iubitoare face mai mult decât cinci tați la un loc. Sub domnia tiranică a unei mame vitrege ca aceasta, chiar cel mai blând caracter s'ar fi înăsprit în mai puțin de zece ani, și tinerețea cea mai înfloritoare, s'ar fi vestejit.

Vicontele Kataoka zicea câte odată: „Nami n'are nimic copilăresc într'ânsa... este așa de închisă și așa de rușinoasă!”

Nu este nici o desebire între florile ce cresc în glastre simple de pământ și între cele din glastre de porțelan scump: toate, fără deosebire, au nevoie de sărutarea soarelui. Nami însă era o biată floriceică delicată, ursită să crească tot la umbră.

Când Nami se logodi cu Takeo și pe urmă, după ce se făcu nunta, un suspin, cel dintâi de adevărată fericire, ieși din pieptul său. Și tatăl, și mama vitregă, și mătușa, și Iku, toți suspinării ușurați... dar fie care în alt chip.

Bătrâna Iku cărtea deseori în contra stăpânei sale, care își alegea pentru dânsa cele mai frumoase rochii și cele mai elegante, iar pe Nami o îmbrăcă mai simplu și mai cu puțin gust, și a plâns când a văzut cum trusoul pentru Nami nu era așa de luxos cum i s'ar fi covenit. Ah! nu mai erau timpurile cele frumoase, când casa era pe alte mâini!

Nami a lăsat cu bucurie casa părintească... Speranța unui trai fericit a învins durerea despărțirii de tatăl său, pe care-l iubea mult.

(Va urma)

POSTA ADMINISTRATIEI.

Oprea Greavu, Székásveresegyháza. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Martie 1915.

Gavril Selegian, Timișoara. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Martie 1915.

Adam Lula, Dedaci. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Martie a. c.

Dimitrie Morariu, Govosdia. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Trăilă Olariu, Ghiulvez. Am primit 10 cor. în abonament până la 15 Martie a. c.

Moise Suricescu, Șistaroveț. Am primit 7 cor. în abonament până la 18 Februarie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

ANUNT.

Absolvent al școlii comerciale sup. române din Brașov, capabil a corespun- da în limbile: română, germană și ma- ghiară; cu praxă temeinică și în afaceri de mărfuri, fiind liber de armată, dorește a ocupa un post în vre-o afacere comer- cială. Adresa la Adm. „Românul” (Ra 2248)

**Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.**

Liferează

cele mai moderne și mai bune bănci de școală brevetate sistem „Fejvel”, „Zahn” și „Rettig”, mobili- ar pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru „grădinițe de copii.”

Fe 1288

Prețuri gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

**In atențiunea
negustorilor!**

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pen- tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel- ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, per- dele de dantele și de pănură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în **stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pănuri și de curățitorie chimică,**

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hăi- nele de pănură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

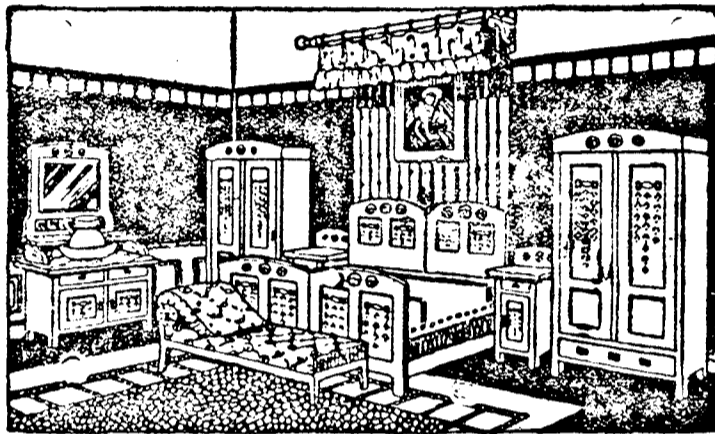
Lucza József, vopsitor de pănuri și curățitor chimio **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

**STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.**

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, co- voare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

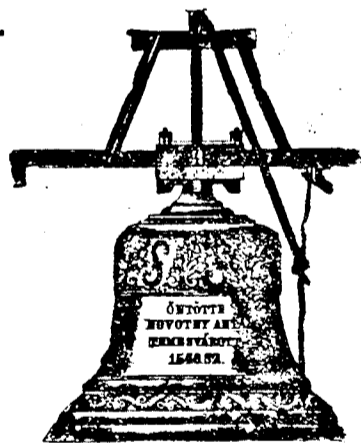

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

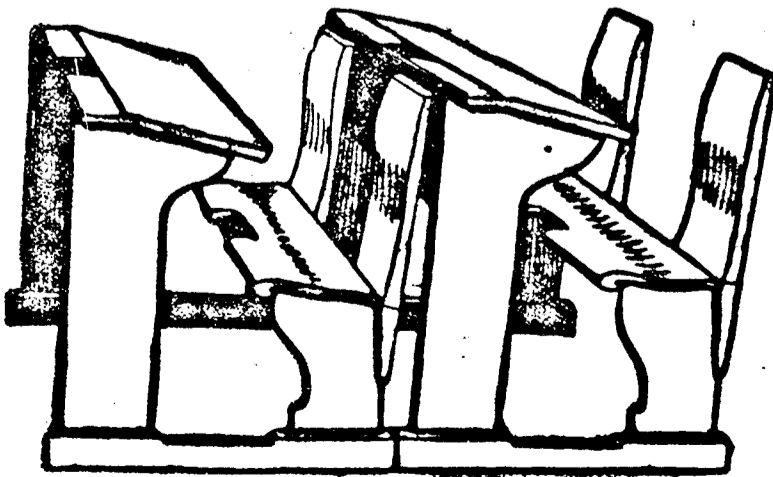
Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

**Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

CORNEL JUCU

mare stabiliment
pentru aranja-
mente moderne
de șeeale și bi-
:: seriel. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr.
11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 792

Dacă voești

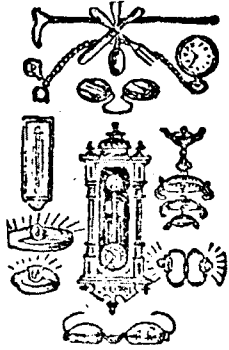
să cumperi bijuterii moderne și veritabile, adresează-te firmelor:

Slepák A.

bijutier,
ceasornicar
și
auritor

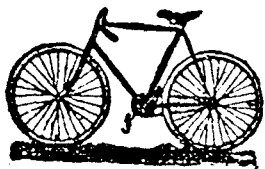
MAROSVÁSÁRHELY, Széchenyi-tér nrul 41.

Magazin de ceasuri elvețiene, de aur, argint, oțel, nichel p. buzunar și ceasuri cu pendulă. — Bijuterii fine și brillante, obiecte de lux veritabile de argint și argint de China, obiecte optice.

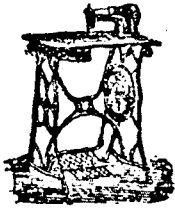
În marele meu atelier se execută totfelul de bijuterii și se reparază cu specialitate bijuterii și ceasuri. — Prețuri convenabile, serviciu prompt. Se 2072

Ha 2186

F. HACK

mecanic

Sibiu-Nagyszeben, Dragoner-wache nr. 2.
lângă WILHELM ANDREE.

Execută totfelul de lucrări în branșa aceasta și anume: mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate cinematografice, aparate fotografice, instrumente speciale și brevetate, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică.

Serviciu prompt și conștiințios. :: :: :: Prețuri ieftine.

Prima specialistă vieneză de corsete

JOSEFINA BINDER

LUGOJ, strada Bonnaz numărul 13.

(Bi 2197)

Imi iau voia a atrage luarea a-minte a onor. dame din Lugoj și împrejurime asupra corsetelor mele fără balene, cari formează o talie frumoasă, fără de a strânge sau apăsa.

Ajunge o singură încercare pentru a se convinge despre bunătatea acestora. Prețul e foarte convenabil, cel mai ieftin deja 8 coroane.

Recomandându-mă deosebitului sprijin, semnez cu distincție stimă și considerație, gata de a servi on. public.

JOSEFINA BINDER.

Fiecare corset este produsul meu propriu și nu marfă de fabrică. Se efectuează corsete și corsage după măsură.

Corsete pentru tinută dreaptă, bandaje de dame pentru anumite stări, pentru vătămătură și altele se găsesc aici în mare asortiment

Se primesc reparaturi și se efectuează — ieftin.

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERĂRIE
O RENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARĂ SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Helftauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștiințios.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFFER«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungaigasse 14.
(E 1968-50)

**Dacă suferi în
DURERI DE STOMAC!**

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA“, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică încurierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârcluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2'50 fil., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fier „LAXA„ va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul“ (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL“, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, urgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1'20 fil-ri.

Originalul „Laxa“ și „Regenolul“ se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán

farmacist în Erdőszyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL“ la ce e de recomandat să fie cu atențiune!
(Sa 572)